

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพวิสาหกิจชุมชนสู่เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดกำแพงเพชร พิจิตร และสุโขทัย คณะผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดกำแพงเพชร พิจิตร และสุโขทัย

ตอนที่ 3 ศักยภาพการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดกำแพงเพชร พิจิตร และสุโขทัย

ตอนที่ 4 การพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพวิสาหกิจชุมชนสู่เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดกำแพงเพชร พิจิตร และสุโขทัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตารางที่ 4.1 จำนวน ร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์	จำนวน	ร้อยละ
จังหวัด		
กำแพงเพชร	14	28.57
พิจิตร	21	42.85
สุโขทัย	14	28.57
เพศ		
ชาย	9	18.36
หญิง	40	81.63
อายุ		
31 – 35 ปี	4	8.16
36 – 40 ปี	7	14.28
41 – 45 ปี	11	22.44
46 ปี ขึ้นไป	27	55.10

ตาราง 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้การสัมภาษณ์	จำนวน	ร้อยละ
ระดับการศึกษาสูงสุด		
ต่ำกว่าประถมศึกษาปีที่ 6	39	79.59
มัธยมศึกษาปีที่ 1-3	8	16.32
มัธยมศึกษา 4-6	2	4.08
อาชีพ		
ทำนา	36	73.46
ทำสวน	3	6.12
ทำไร่	3	6.12
อื่นๆ... ค้าขาย/รับจ้าง/อาชีพอิสระ	7	14.28
รายได้เฉลี่ยต่อเดือนจากวิสาหกิจชุมชน		
ต่ำกว่า 2,500บาท	4	8.16
2,501-5,000 บาท	36	73.46
5,001-7,5000 บาท	5	10.20
7,001-1,0000 บาท	4	8.16
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน		
5 ปี – 10 ปี	5	10.20
11-15 ปี	10	20.40
16-20 ปี	15	30.61
20 ปี ขึ้นไป	19	38.77
รวม	49	100.0

จากตารางที่ 1 พบว่า ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้การสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายจากจังหวัดพิจิตร จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 42.85 กลุ่มเป้าหมายจากจังหวัดพิจิตร และจังหวัดสุโขทัย จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 28.57 เป็นเพศหญิงจำนวน 40 ร้อยละ 81.63 อายุ 46 ปี ขึ้นไป จำนวน 27 คน ร้อยละ 55.10 ระดับการศึกษาสูงสุดต่ำกว่าระดับประถมศึกษา จำนวน 39 คน ร้อยละ 79.59 อาชีพทำนา 36 คน จำนวน ร้อยละ 73.46 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนจากวิสาหกิจชุมชน 2,501-5,000 จำนวน 36 คน ร้อยละ 73.46 และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน 20 ปี ขึ้นไป จำนวน 19 คน ร้อยละ 38.77

ตอนที่ 2 การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดกำแพงเพชร พิจิตร และสุโขทัย

1. การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดกำแพงเพชร ผลการวิจัยพบว่า

กระยาสารทวิไลยวรรณ

“กลุ่มกระยาสารทวิไลยวรรณ” ตั้งอยู่เลขที่ 23/1 หมู่ที่ 8 บ้านท่าไม้แดงใต้ ตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร เกิดจากการรวมกลุ่มของสตรีในหมู่บ้านที่มีความคิดที่อยากจะใช้เวลาว่าง จำนวน 7 คน รวมตัวกันเพื่อจัดตั้งกลุ่มทำขนมไทย ขนมพื้นบ้านจำหน่ายในหมู่บ้าน และหมู่บ้าน/ตำบลข้างเคียง เพื่อให้มีรายได้เพิ่มขึ้น จึงมีความคิดที่เห็นพ้องต้องกัน คือการรวมกลุ่มเพื่อทำขนมกระยาสารท ประกอบกับจังหวัดกำแพงเพชร จะมีงานประเพณีวัฒนธรรมที่สืบสานกันมาอย่างต่อเนื่อง ในช่วงเทศกาลงานสารท คืองานสารทไทยกล้วยไข่เมืองกำแพง จึงคิดริเริ่มจัดตั้งกลุ่ม ตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2544 เป็นต้นมา โดยชื่อกลุ่มว่า “กระยาสารทกลุ่มแม่บ้านท่าไม้แดง” ซึ่งยึดเป็นอาชีพเสริม จากการทำอาชีพหลัก คือ เกษตรกรรม และต่อมาในปีพุทธศักราช 2550 กลุ่มและสมาชิกกลุ่มได้มีโอกาสไปศึกษาดูงานกลุ่ม กระยาสารทที่ต่างจังหวัด จึงได้คิดริเริ่มทำกระยาสารทน้ำผึ้ง และกระยาสารทกล้วยไข่ ทำให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้น จนถึงปัจจุบันกระยาสารทกลุ่มแม่บ้านท่าไม้แดง มีสมาชิก จำนวน 15 คน และได้เปลี่ยนชื่อเป็น “กระยาสารทวิไลยวรรณ” จนถึงปัจจุบัน

การรวมกลุ่มและการบริหารจัดการกลุ่มเป็นลักษณะพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันตามวิถีชนบท และการได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐทั้งด้านวัสดุอุปกรณ์ และองค์ความรู้เพื่อการพัฒนาศักยภาพภาพของกลุ่มให้มีศักยภาพในการพึ่งตนเองและการแข่งขันได้มากยิ่งขึ้น

กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเกาะน้ำโจนสามัคคี

กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเกาะน้ำโจนจึงได้รวมกลุ่มกันแปรรูปเป็นกล้วยกวนมีการพัฒนาการผลิต การห่อ บรรจุภัณฑ์มีรูปลักษณ์การอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย เผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้รู้จักในนาม “กล้วยกวนทองแก้ว” กล้วยเป็นพืชพื้นบ้านที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ทุกส่วน ปลูกง่าย โตได้เร็วมาก ทุกบ้านจึงปลูกกล้วยไว้กินและขายจึงทำให้กล้วยมีปริมาณมาก จึงนำมาแปรรูปได้หลายชนิดเช่น กล้วยตาก กล้วยกวน ฯลฯ เพื่อเป็นการถนอมอาหาร

โดยเริ่มจากแกนนำในหมู่บ้านจำนวน 15 คนรวมตัวกลุ่มกันจัดตั้งกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเกาะน้ำโจนสามัคคี โดยมีเจ้าหน้าที่เกษตรตำบลเป็นที่ปรึกษา และทางกลุ่มได้รับโอกาสจากองค์การบริหารส่วนตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ในการสนับสนุนงบประมาณในการอบรม โดยมีเจ้าหน้าที่เคหกิจเกษตรของสำนักงานเกษตรอำเภอเมือง และสำนักงานเกษตรจังหวัดกำแพงเพชรมาเป็นวิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรกับสมาชิกในกลุ่ม

หลังจากที่สมาชิกในกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเกาะน้ำโจนสามัคคีได้รับการอบรม จากนั้นได้มีการจัดตั้งกลุ่มเมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2543 มีจำนวนสมาชิกเริ่มแรก 30 คน โดยการรวมตัวกันเองของชาวบ้านในหมู่บ้านเกาะน้ำโจน เนื่องจากชาวบ้านในหมู่บ้านมีเวลาว่างหลังจากการทำไร่ทำนาจึงรวมตัวกันปรึกษาหารือ และลงความเห็นว่าจะทำอาชีพเสริมอย่างไรดีเพื่อเพิ่มรายได้หลังจากการว่างงาน สมาชิกในกลุ่มไว้วางใจและแต่งตั้งนางสาวรุ่งนภา ไหววิจิตร เป็นประธานกลุ่ม ก็ได้เข้ามาขอคำปรึกษาจากสำนักงานเกษตรจังหวัด ซึ่งเจ้าหน้าที่เคหกิจเกษตรได้ลงความเห็น และร่วมมือปรึกษาหารือกันว่า น่าจะแปรรูปอาหารเนื่องจากวัตถุดิบในท้องถิ่นมีจำนวนมาก เช่น กล้วยน้ำว่า กล้วยไข่ ส้มโอ ฯลฯ ทางสำนักงานเกษตรจังหวัดได้ส่งเจ้าหน้าที่มาอบรมการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรหลายอย่าง แต่ทางกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านเกาะน้ำโจนได้เลือกแปรรูปกล้วย และส้มโอ โดยการทำกล้วยกวนยี่ห้อยองแก้วและส้มโอทิพย์ชาแกร่ง โดยมียัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ให้แก่สมาชิกของกลุ่ม 2) ต้องการเพิ่มมูลค่าวัตถุดิบในท้องถิ่น และ 3) สมาชิกของกลุ่มมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ซึ่งกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเกาะน้ำโจนสามัคคี มีการผลิตสินค้าอยู่ 3 ผลิตภัณฑ์หลักๆ ดังนี้ 1) กล้วยกวนยี่ห้อยองแก้ว 2) ส้มโอทิพย์ชาแกร่ง และ 3) มะม่วงกวนยี่ห้อยองแก้ว

วิสาหกิจชุมชนของจังหวัดกำแพงเพชรโดยภาพรวม เกิดขึ้นจากการรวมกลุ่มกันเองโดยมีผู้นำในชุมชนมีแนวคิดที่สอดคล้องกัน มีความมุ่งมั่นในการสร้างงานของกลุ่ม มีความตระหนักถึงปัญหาในชุมชนและโดยการแนะนำของหน่วยงานภาครัฐที่ต้องการพัฒนาโดยการสร้างรายได้เสริมให้กับประชาชน เมื่อกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีความเข้มแข็งจำนวนสมาชิกจึงมีมากขึ้น เงินลงทุนของสมาชิกในช่วงเริ่มต้นนั้นมาจากการระดมทุนจากสมาชิกกันเองก่อน ต่อมาจึงขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ บางกลุ่มที่ได้รับการแนะนำจากหน่วยงานภาครัฐจะได้รับการสนับสนุนงบประมาณหน้าทีหลักในการบริหารจัดการโดยเป็นของประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน มีกรรมการ และเลขานุการกลุ่ม เช่น การผลิต ตลาด การเงิน การบริหารจัดการ การออกบรรจุภัณฑ์ของวิสาหกิจชุมชน การผลิตมีการจัดตั้งในรูปแบบของคณะกรรมการ กรรมการบริหาร และเลขานุการในการบริหารจัดการ การตลาดดำเนินการโดยไปออกงานแสดงสินค้าในจังหวัด การฝากขายผลิตภัณฑ์ตามหน่วยงานต่างๆ ของรัฐและเอกชน การเงิน (การจัดทำบัญชี) มีสมุดบัญชีแจกจ่ายรับ รายจ่ายในแต่ละปี การบริหารจัดการ มีประธาน รองประธาน กรรมการ และเลขานุการ และการออกแบบบรรจุภัณฑ์ดำเนินการโดยคณะกรรมการบริหารกลุ่มและหน่วยงานภาครัฐมีส่วนช่วยสนับสนุนในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้สวยงาม

ถึงแม้ว่า รูปแบบของผลิตภัณฑ์จากกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่แตกต่างกัน แต่การรวมกลุ่ม การผลิต การตลาด การเงิน การบริหารจัดการ และการออกแบบบรรจุภัณฑ์ ปรับเปลี่ยนไปตามบริบทของพื้นที่นั้นและรูปแบบของผลิตภัณฑ์ที่ปรับเปลี่ยนวิธีการออกแบบให้เหมาะสมกับความต้องการของตลาดในสถานการณ์ปัจจุบัน และมีแนวคิดเรื่องการปรับปรุงรูปแบบของเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์เข้ามาประยุกต์ใช้ โดยไม่ยึดติดกับรูปแบบของเดิมมากเกินไป

2. การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดพิจิตร ผลการวิจัยพบว่า วิสาหกิจชุมชนของจังหวัดพิจิตร โดยภาพรวมเกิดขึ้นจากการรวมกลุ่ม

กันเอง ช่วงแรกแบบไม่เป็นทางการ โดยมีผู้นำในชุมชนมีแนวคิดที่สอดคล้องกัน มีความมุ่งมั่นในการสร้างงานของกลุ่ม มีความตระหนักถึงปัญหาในชุมชนและโดยการแนะนำของหน่วยงานภาครัฐที่ต้องการพัฒนาโดยการสร้างรายได้เสริมให้กับประชาชน เมื่อกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีความเข้มแข็ง จำนวนสมาชิกจึงมีมากขึ้น เงินลงทุนของสมาชิกในช่วงเริ่มต้นนั้นมาจากการระดมทุนจากสมาชิกกันเองก่อน ต่อมาจึงขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ บางกลุ่มที่ได้รับการแนะนำจากหน่วยงานภาครัฐจะได้รับการสนับสนุนงบประมาณ หน้าที่หลักในการบริหารจัดการโดยเป็นของประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน มีกรรมการ และเลขานุการอาชีพ

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตและขยายพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลจี่วราย

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตและขยายพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลจี่วราย เกษตรกรในพื้นที่มีการใช้ปุ๋ยยาเคมีและสารเคมีทางการเกษตรปริมาณมากและไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการทำให้เกิดผลกระทบ ดังนี้ หนี้สินภาคครัวเรือน สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม และปัญหาสุขภาพของเกษตรกร เกษตรกรในพื้นที่ประสบกับปัญหาด้านทุนการผลิต ปุ๋ย ยา และเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีราคาสูง ปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพของเกษตรกรสารตกค้างในร่างกายสูง ดังนั้น เกษตรกรในหมู่บ้าน จำนวน 5 คน จึงได้ปรึกษาหารือกันเพื่อแก้ไขปัญหา ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากส่วนราชการและหน่วยงานต่างๆ เช่น สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) สำนักงานเกษตรจังหวัดพิจิตร โดยได้รับการสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าวจากสำนักงานเกษตรอำเภอ ทำการก่อตั้งโรงเรียนชาวนา และได้จัดกิจกรรมการศึกษาดูงานการใช้สารชีวภาพกำจัดหอยเชอรี่และแมลง การเรียนรู้การผลิตปุ๋ยอินทรีย์จากศูนย์พัฒนาการเกษตรสิรินธร อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

พ.ศ. 2549 จัดทะเบียนเป็น วิสาหกิจชุมชน โดยใช้ชื่อว่า วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตและขยายพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลจี่วราย สำหรับพัฒนาการหลังจาก พ.ศ. 2549 สมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน มีการระดมความคิด ร่วมกันวางแผน ได้แก่ แผนการเงิน แผนการผลิต แผนการให้บริการ แผนการจัดซื้อและจำหน่ายสินค้า และแผนการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพัฒนาสมาชิกกลุ่ม/ชุมชน โดยนำเสนอให้สมาชิกทราบในการประชุมใหญ่สามัญประจำปี และถือปฏิบัติตามมติที่ประชุมใหญ่ ตลอดมาจนปัจจุบัน

การผลิตของวิสาหกิจชุมชน โดยมีการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ป่นเม็ด การผลิตน้ำหมักชีวภาพ/ ฮอร์โมน

การตลาดของวิสาหกิจชุมชน ดำเนินการโดยการสำรวจจากสมาชิกซึ่งเป็นเกษตรกรในหมู่บ้าน ในการประชุมประจำเดือน การจัดจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ (ข้าว ปุ๋ยอินทรีย์ป่นเม็ด และยาปราบศัตรูพืชและสินค้าทั่วไป)

ด้านการเงิน (การจัดทำบัญชี) ของวิสาหกิจชุมชน มีวิธีดำเนินการโดยได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานราชการ สถาบันทางการเงิน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ในรูปแบบเงินกู้ยืม และสมาชิกได้ระดมทุนโดยร่วมกันเองลงหุ้นๆ ละ 100 บาท และมีการรับฝากเงินในรูปแบบเงิน

ฝักออมทรัพย์จากสมาชิกกลุ่ม โดยมีการจัดทำบัญชี โดยยึดหลักการและระบบบัญชีสำหรับวิสาหกิจชุมชน (ตามโครงการความร่วมมือระหว่าง ธ.ก.ส. และคณะบัญชี มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย) จัดทำงบการเงิน และวิเคราะห์งบการเงิน โดยใช้วิธีอัตราส่วนทางการเงิน มีการเปิดเผยข้อมูลทางการเงิน ในที่ประชุมคณะกรรมการประจำเดือน/ประจำปี และประชาสัมพันธ์ ให้สมาชิกทราบอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งนำข้อมูลต่างๆมาใช้ประโยชน์ในการดำเนินงาน โดยยึดหลักการและระบบบัญชีสำหรับวิสาหกิจชุมชน (ตามโครงการความร่วมมือระหว่าง ธ.ก.ส. และคณะบัญชี มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย) จัดทำงบการเงิน และวิเคราะห์งบการเงิน โดยใช้วิธีอัตราส่วนทางการเงิน มีการเปิดเผยข้อมูลทางการเงิน ในที่ประชุมคณะกรรมการประจำเดือน/ประจำปี และประชาสัมพันธ์ ให้สมาชิกทราบอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งนำข้อมูลต่างๆมาใช้ประโยชน์ในการดำเนินงาน โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นตอนการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนที่สำคัญ 3 ขั้นตอน ได้แก่

1.1 เตรียมเอกสารเพื่อใช้เป็นหลักฐานการบันทึกบัญชี

1.2 บันทึกรายการที่เกิดขึ้นในสมุดบัญชี

1.3 เมื่อสิ้นงวด ทําการปิดบัญชีและจัดทํางบการเงิน

เอกสารประกอบการบันทึกบัญชี ได้แก่ ใบเสร็จรับเงิน ใบรับรองการจ่าย ใบส่งของ ใบเบิก วัตถุดิบ ใบแจ้งสินค้าที่ผลิตเสร็จ ใบจ่ายเงินค่าแรง ใบขอกู้เงิน ใบสรุปการจัดสรรกำไรและใบจ่ายเงินปันผล สมุดบัญชี ประกอบด้วย สมุดเงินสด สมุดซื้อเชื่อ สมุดขายเชื่อ สมุดเจ้าหนี้ซื้อเชื่อ สมุดเจ้าหนี้ขายเชื่อ สมุดลูกหนี้ขายเชื่อ สมุดลูกหนี้เงินกู้ยืม สมุดวัตถุดิบ สมุดสินค้าสำเร็จรูป ทะเบียนสินทรัพย์ถาวร ทะเบียนสมาชิก ทะเบียนกองทุน

2. การจัดทํางบการเงิน งบการเงินที่ควรจัดทํา ได้แก่ งบกำไร (ขาดทุน) และงบดุล ต้องมีการคำนวณต้นทุนการผลิตของสินค้าที่ผลิต และต้นทุนของสินค้าที่ขาย ก่อนจัดทํางบการเงิน ดังนี้ ต้นทุนของสินค้าที่ผลิต ประกอบด้วยต้นทุน 3 ประเภท ดังนี้ 1. ต้นทุนวัตถุดิบ 2. ค่าแรงงาน 3. ค่าใช้จ่ายการผลิต งบกำไร (ขาดทุน) คือ ข้อมูลเกี่ยวกับรายได้และค่าใช้จ่ายต่างๆ งบดุล คือ ข้อมูลเกี่ยวกับสินทรัพย์ หนี้สิน และทุน

3. การวิเคราะห์งบการเงินวิธีการวิเคราะห์งบการเงิน โดยทั่วไป ได้แก่

1. วิธีอัตราร้อยละของยอดรวม (Common Size) มีลักษณะแนวตั้งหรือแนวดิ่ง (Vertical) ทำให้ทราบว่ารายการต่างๆในงบการเงินเป็นสัดส่วนร้อยละเท่าไรของรายการหลัก

2. วิธีแนวโน้ม (Trend) มีลักษณะแนวนอน (Horizontal) ทำให้ทราบแนวโน้มการดำเนินงานของกิจการ

3. วิธีอัตราส่วนทางการเงิน (Financial Ratio) ทำให้สามารถประเมินฐานะทางการเงิน วัดประสิทธิภาพการดำเนินงานและความสามารถในการทำกำไรของกิจการ ได้แก่ อัตราส่วนสภาพคล่อง อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์และอัตราผลตอบแทนต่อทุน

4. การนำข้อมูลทางการเงินไปใช้ในการบริหารและดำเนินงานกลุ่ม

เมื่อวิเคราะห์และทราบถึงจุดอ่อน จุดแข็งของการดำเนินงานของกลุ่ม ก็นำข้อมูลที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนทางการเงิน การควบคุมและการตัดสินใจทางการเงินของกลุ่ม ให้สอดคล้อง

กับแผนหลักของกลุ่มซึ่งจะทำให้กลุ่มมีแนวทางในการดำเนินงาน หรือลงทุนในสินทรัพย์ต่างๆ เพื่อให้เกิดรายได้มากที่สุด ทั้งนี้ ต้องมีระบบการควบคุมทางการเงิน เพื่อให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดความราบรื่นและเกิดสภาพคล่องทางการเงิน และเมื่อกลุ่มมีกำไรสุทธิประจำปี จะต้องพิจารณาโยกย้ายเงินปันผลที่เหมาะสม เพราะมีผลกระทบต่อเงินทุนและความสามารถในการทำกำไรของกลุ่มต่อไป

ด้านการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชน มีวิธีดำเนินการโดยการกำหนดโครงสร้างและบทบาทหน้าที่ คณะกรรมการมีการจัดทำแบ่งตำแหน่งและบทบาทหน้าที่ในการแต่ละกิจกรรมหรือหน้าที่ที่มีกรรมการเป็นผู้รับผิดชอบและมีที่ปรึกษากลุ่ม มีการกำหนดกฎระเบียบและข้อบังคับของกลุ่มอย่างชัดเจน ข้อบังคับเกี่ยวกับชื่อ ประเภท ที่ตั้งสำนักงาน ตราสัญลักษณ์ของกลุ่ม วัตถุประสงค์ ทุนสมาชิก คณะกรรมการ คำขวัญ และระเบียบว่าด้วยการใช้เงินทุน การจัดสรรเงินทุนสำรอง ค่าตอบแทนคณะกรรมการ การใช้เงินทุน ปันผล เฉลี่ยคืน การใช้เงินทุนเพื่อสาธารณประโยชน์ ทั้งนี้ คณะกรรมการและสมาชิกจะร่วมกันแก้ไขกฎระเบียบและข้อบังคับที่เห็นว่าสมควร เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

การบริหารและการดำเนินงานต่างๆ จะมีกรรมการเป็นผู้ทำหน้าที่รับผิดชอบในแต่ละกิจกรรมการผลิต มีการจัดจ้างแรงงานในชุมชน มีการรวบรวม จัดเก็บและประเมินผลข้อมูลด้านความต้องการ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับลูกค้าเพื่อนำมากำหนดเป้าหมายทางการตลาด มีการตรวจสอบคุณภาพสินค้า บรรจุภัณฑ์ที่มีการออกแบบภายใต้ชื่อและตราสัญลักษณ์ของกลุ่ม คือ ตรา คนของแผ่นดินไทย และจัดจำหน่ายให้กับสมาชิกกลุ่ม มีการประสานงานและเชื่อมโยงกับเครือข่าย องค์กรภายนอก เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างกัน และเมื่อสิ้นปีมีการจัดสรรกำไรสุทธิเข้าสู่กองทุนกลุ่มเงินปันผล และกองทุนสาธารณประโยชน์ พร้อมทั้งมีการจัดสรรเงินเพื่อเป็นสวัสดิการเมื่อสมาชิกหรือญาติของสมาชิกเสียชีวิต

สำหรับการบริหารจัดการมีการจัดประชุมคณะกรรมการประจำทุกเดือน ประชุมใหญ่ประจำปี จัดการอบรมให้ความรู้แก่สมาชิกในรูปแบบกลุ่มจัดเอง และกลุ่มร่วมกับหน่วยงานภายนอก จัดขึ้น มีการจัดป้ายและบอร์ดเพื่อการประชาสัมพันธ์ หรือประกาศชี้แจงหรือข้อมูลต่างๆ ที่สมาชิกควรทราบ และมีการจัดสิ่งเอกสารทางไปรษณีย์ ประกาศเสียงตามสาย เพื่อบอกกล่าวหรือประชาสัมพันธ์ข่าวสารไปยังสมาชิกรับทราบ

การออกแบบบรรจุภัณฑ์ของวิสาหกิจชุมชน มีวิธีดำเนินการเกี่ยวกับสัญลักษณ์โดยสมาชิกช่วยกันออกแบบ การกำหนดกฎระเบียบและข้อบังคับของกลุ่มอย่างชัดเจน ซึ่งเกี่ยวกับชื่อ ประเภท ที่ตั้ง สำนักงาน ตราสัญลักษณ์ บรรจุภัณฑ์ที่มีการออกแบบภายใต้ชื่อและตราสัญลักษณ์ของกลุ่ม คือ ตราคนของแผ่นดินไทย

กลุ่มทอผ้าบ้านสระยายชี ตำบลเนินปอ อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร

บ้านสระยายชี ตำบลเนินปอ อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร เป็นหมู่บ้านของชาวลาวคั้งที่อพยพมาจากจังหวัดอุทัยธานี เพื่อมาจับจองที่ไร่ที่นาเพื่อเป็นแหล่งทำกิน เมื่อปี พ.ศ.2466 ปัจจุบัน

แบ่งเป็น 2 หมู่คือ หมู่ที่ 5 และ หมู่ที่ 6 ภายในหมู่บ้านได้มีการรวมกลุ่มแม่บ้านเพื่อจัดทำกิจกรรมต่างๆ ทั้งผลิตและแปรรูปผลิตภายในชุมชน รวมถึงการทอผ้าด้วยกี่กระตุก การทอผ้าด้วยกี่กระตุกของกลุ่มแม่บ้าน บ้านสระยายชี เริ่มขึ้นเมื่อประมาณ 20 กว่าปีที่ผ่านมา โดยมีพัฒนาชุมชน และอุตสาหกรรมจังหวัดเข้ามาสนับสนุน ส่วนใหญ่จะเป็นการทอผ้าพื้น ผ้าขาวม้า ผ้าสี่ตะกอ ผ้ามัดหมี่ และผ้าตัวหนังสือ ซึ่งจะใช้เส้นใยที่เรียกว่าไหมประดิษฐ์สีต่างๆ มาเป็นวัตถุดิบในการทอ ส่วนผ้ามัดหมี่จะซื้อด้ายเส้นพุ่ง ที่มีด้อมเรียบร้อยแล้วจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือมาทอ

หมู่บ้านสระยายชีเป็นชุมชนที่สั่งสมวัฒนธรรมของชาวลาวคั้งที่มีประเพณีวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นการมีเชื้อสายชาติพันธุ์เดียวกัน เป็นตัวกำหนดวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชน ความร่วมไม้ร่วมมือ การช่วยเหลือเกื้อกูล ความเอื้ออาทรของคนในชุมชน ก่อเกิดกิจกรรมมากมายอันนำไปสู่การดำเนินชีวิตที่พอเพียง

ผู้นำชุมชนบ้านสระยายชี เล่าให้ฟังว่ารู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงจากพระราชดำรัสของในหลวงทางทีวี แต่ยังไม่เข้าใจว่าเศรษฐกิจพอเพียงต้องทำอะไร จนมีหน่วยงานของรัฐและองค์กรเอกชนได้มาให้ความรู้ เริ่มต้นการดำเนินชีวิตตามแนวทางของเศรษฐกิจพอเพียงโดยการจัดทำแผนชุมชน ได้เชิญวิทยากรมาให้ความรู้ในการจัดทำแผนชุมชน โดยเน้นแผนการดำเนินชีวิตของครัวเรือน การทำบัญชีรายรับรายจ่าย รวมถึงการแนะนำให้ชาวบ้านเรียนรู้การดำเนินชีวิตของตนเอง เพื่อวางแผนการใช้ชีวิตอย่างมีเหตุผล ลดค่าใช้จ่าย และไม่เพิ่มหนี้สินของครอบครัว เมื่อนำข้อมูลจากการทำบัญชีรายรับรายจ่ายของแต่ละครัวเรือนมารวมกัน พบว่า คนในชุมชนเป็นหนี้ ธกส. 20 กว่าล้านบาท ซึ่งสาเหตุที่พบว่าเป็นหนี้ คือ 1) ขาดงานทำ แต่ซื้อข้าวกิน 2) เกิดการเสียเปรียบจากเจ้าของโรงสี และ 3) ขอบความสะดวกรสบาย เป็นสาเหตุหลักของการเริ่มการเปลี่ยนแปลงวิถีในชุมชน

ชุมชนจึงมีการกำหนดให้มีการจัดตั้งโรงสีชุมชนเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวข้างต้น และได้ก่อตั้งกลุ่มทอผ้าพื้นบ้านขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนและสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน กลุ่มอาชีพทอผ้าตีนจก บ้านสระยายชี กลุ่มทอผ้าบ้านสระยายชี ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี 2546 โดยรวบรวมสมาชิกจากภายในหมู่บ้านที่มีเวลาว่างและสนใจที่จะเรียนรู้และสืบทอดกระบวนการทอผ้าแบบลาวคั้งซึ่งเป็นภูมิปัญญาของบรรพบุรุษไว้ไม่ให้สูญหาย กลุ่มทอผ้าตั้งอยู่ที่ 26/1 หมู่ที่ 5 ตำบลเนินปอ อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร โดยมีนางสายชล ศรีเดช เป็นประธานกลุ่ม และสมาชิกภายในกลุ่มช่วยกันจัดหาวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่มีอยู่ภายในหมู่บ้าน เช่น กี่ ฟืม หลา หลักฝื่อ โสงหมี่ โดยการหยิบยืมหรือได้จากการบริจาคจากชาวบ้านที่ต้องการสนับสนุนและช่วยเหลือลูกหลานในการอนุรักษ์การทอผ้าแบบลาวคั้ง โดยคนในชุมชนที่ต้องการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และสืบทอดภูมิปัญญาการทอผ้าแบบลาวคั้งของบรรพบุรุษ ตลอดจนเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัวอีกทางหนึ่งด้วย สิ่งที่คนในชุมชนได้รับจากการดำเนินกิจกรรมการทอผ้า คือ การที่ผู้เฒ่าผู้แก่ได้มาพบปะ พูดคุย และทำกิจกรรมร่วมกันโดยไม่ได้หวังผลตอบแทนด้านรายได้มากนัก แต่ขอให้ได้มาพบปะพูดคุยกัน ผลผลิตที่ได้คือ ผ้าทอที่สร้างรายได้ให้กับครัวเรือน และการสืบทอดภูมิปัญญาชาวลาวคั้งที่มีการถ่ายทอดจากผู้เฒ่าผู้แก่สู่คนรุ่นปัจจุบันให้คงอยู่สืบไป

เนื่องจากเป็นกลุ่มที่เริ่มก่อตั้งใหม่จึงต้องอาศัยบริเวณรอบๆ บ้านพักของประธานกลุ่ม ในการทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันโดยสมาชิกทุกคนไม่สามารถนำไปทอที่บ้าน ได้เนื่องจากกลุ่มมีอุปกรณ์ที่จำกัด ไม่เพียงพอที่จะกระจายให้กับสมาชิกทุกคนได้ เพื่อรักษาวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี การทอผ้าพื้นบ้าน บ้านสระยายชี เพื่อเผยแพร่ผลงานของหมู่บ้าน เรื่องการทอผ้าให้หลายๆ หมู่บ้าน และหลายๆ จังหวัดได้รู้จักการทอผ้าพื้นบ้านของบ้านสระยายชีอย่างแพร่หลาย

โดยภาพรวมกลุ่มทอผ้าบ้านสระยายชี มีการรวมกลุ่มของสมาชิกที่มีความเห็นร่วมกันเพื่อสร้างอาชีพเสริมพร้อมกับการอนุรักษ์ทางวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของลาวครั้ง การบริหารจัดการ โดยมีประธานกลุ่ม คณะกรรมการ และสมาชิกที่ดำเนินงานร่วมกัน ได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐหลายหน่วยงานได้แก่ การออกแบบลายผ้า การบริหารจัดการกลุ่ม การจัดทำบัญชี รายรับรายจ่าย นอกจากนี้ การประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ผ้าทอของกลุ่มบ้านสระยายชีผ่านสื่อออนไลน์ ทำให้เป็นที่รู้จัก และขยายการตลาดของผลิตภัณฑ์อีกช่องทางหนึ่ง เนื่องการจัดตั้งกลุ่มที่ต้องการทำเป็นอาชีพเสริม การดำเนินงานเป็นตามบริบทของกลุ่มอาชีพคือการดำเนินงานนอกจากเวลาที่ประกอบอาชีพหลักคือการทำเกษตร ทำให้บางช่วงฤดูกาลมีผลิตภัณฑ์ออกสู่ตลาดน้อย อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานของกลุ่มยังคงดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

กลุ่มทอผ้าบ้านป่าแดง ตำบลหนองพยอม อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร

หมู่บ้านป่าแดงเป็นชุมชนขนาดใหญ่ แยกหมู่บ้านออกเป็น 3 หมู่บ้าน คือ บ้านป่าแดงเหนือ หมู่ที่ 1 บ้านป่าแดงใต้หมู่ที่ 6 บ้านป่าแดงหมู่ที่ 7 การอพยพมาอย่างต่อเนื่องเป็นเหตุให้บ้านป่าแดงมีจำนวนของประชากรเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ตามลำดับ เกิดครอบครัวใหม่เป็นจำนวนมาก ประชากรเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วทั้งประชากรที่อพยพเข้ามาใหม่ และประชากรที่ขยายตัวออกจากครอบครัวเดิม เนื่องจากแต่งงานและแยกครอบครัว ทำให้ชุมชนบ้านป่าแดงมีขนาดของหมู่บ้านใหญ่กว่าเดิม

ผ้าทอพื้นเมืองบ้านป่าแดงจัดว่าเป็นศิลปะพื้นบ้านที่งดงาม มีศิลปะเฉพาะตัวเองเป็นเอกลักษณ์ของหมู่บ้าน การทอผ้าของชาวบ้านป่าแดงเป็นการทอสำหรับใช้เอง และสำหรับใช้ในพิธีกรรมต่างๆ และสำหรับการขาย ผ้าทอสำหรับใช้เองจะมีความประณีตน้อยกว่าซึ่งสำหรับใช้ในครัวเรือน ให้คนในครอบครัวใช้นุ่งห่มไปทำนาทำไร่ แต่ผ้าทอเพื่อใช้พิธีกรรมนั้นต้องทออย่างประณีตโดยใช้วัสดุอย่างดีมีลวดลายสวยงามออกแบบอย่างวิจิตรบรรจง สำหรับการทอในเชิงพาณิชย์นี้จะทำตามลูกค้าสั่ง การทอของบ้านป่าแดงมีลักษณะคล้ายชาวไทยพวนหมู่บ้านอื่นและใช้เครื่องมือคล้ายๆ กัน อาจเรียกชื่อแตกต่างกันออกไปตามภาษาถิ่น ผ้าที่ทอ ได้แก่ ผ้าฝ้าย ผ้าไหม ผ้าซิ่น ผ้าขาวม้า และผ้าที่ใช้ประดิษฐ์เป็นเครื่องใช้ใช้อื่น เป็นการทอด้วยมือทั้งสิ้น ส่วนผ้าที่นำชื่อเสียงมาสู่บ้านป่าแดง ได้แก่ ผ้าทอมัดหมี่ผสมกับดินเงินดินทองทำให้เกิดเงาประกายในเนื้อผ้า เหมาะที่จะนำมาตัดเย็บเพื่อสวมใส่ในงานกลางคืนและทำให้ผ้าทอบ้านป่าแดงมีราคามากยิ่งขึ้น

การรวมกลุ่ม เนื่องจากประชาชนในหมู่บ้านประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก และมีที่ดินเป็นของตนเอง ช่วงหลังฤดูการเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้ว ประชาชนส่วนหนึ่งเข้าไปประกอบอาชีพในต่างพื้นที่ และมีประชาชนบางส่วนอยู่ในหมู่บ้าน จึงเกิดการรวมตัวกันเพื่อประกอบอาชีพหรือกลุ่มทอ

ผ้าในหมู่บ้าน และอาชีพอื่นๆตามมาอีกด้วย แต่ความโดดเด่นของผ้าทอที่มีเอกลักษณ์ได้ความสนใจอย่างมาก ทำให้ผ้าทอบ้านป่าแดงเป็นที่รู้จักและความต้องการของตลาดอย่างต่อเนื่อง

การผลิต การผลิตของกลุ่มทอผ้ามีทั้งลักษณะที่ดำเนินการผลิตที่ศูนย์ดำเนินการผลิตภัณฑ์ของหมู่บ้าน และที่สมาชิกดำเนินการที่ครัวเรือน มีการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการทอผ้าให้กับอนุชนรุ่นหลัง โดยความเชื่อที่ว่าผู้หญิงไทยพวนต้องทอผ้าเป็นทุกคน ได้รับการสนับสนุนจากเทศบาลตำบลหนองพยอม สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดพิจิตร

การเงิน การบริหารจัดการด้านการเงินของกลุ่มดำเนินการโดยการระดมทุนจากภายในสมาชิกและการให้การช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐเป็นทุนตั้งต้นในการดำเนินการ มีการจัดทำระบบบัญชีรายรับ รายจ่าย และผลกำไรจากการขายผลิตภัณฑ์ ซึ่งมีศูนย์แสดงสินค้าและจำหน่ายสินค้าของชุมชน เพื่อเป็นศูนย์รวมในการบริหารจัดการของกลุ่มทอผ้าบ้านป่าแดง

การออกแบบผลิตภัณฑ์ การออกแบบผลิตภัณฑ์หรือลวดลายของผ้าทอนั้น ส่วนหนึ่งเป็นการอนุรักษ์ลายเก่าดั้งเดิมไว้ และลายที่ประยุกต์ขึ้นใหม่ตามความต้องการของตลาดและความต้องการของลูกค้า แต่ยังคงเอกลักษณ์วัฒนธรรมของไทยพวนไว้ มีแนวโน้มของลวดลายผ้าทอที่เกิดจากการประยุกต์ระหว่างลวดลายเก่ากับลวดลายใหม่ผสมผสานกันมากยิ่งขึ้น

การบริหารจัดการกลุ่ม สำหรับการบริหารจัดการกลุ่มมีประธานกลุ่ม คณะกรรมการ และเลขานุการ มีโครงสร้าง หน้าที่ และความรับผิดชอบ อย่างชัดเจน บริหารจัดการโดยการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มที่มีความเห็นร่วมกันเพื่อสร้างอาชีพเสริมพร้อมกับการอนุรักษ์ทางวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ การบริหารจัดการโดยมีประธานกลุ่ม คณะกรรมการ และสมาชิกที่ดำเนินงานร่วมกัน ได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐหลายหน่วยงานได้แก่ การออกแบบลายผ้า การบริหารจัดการกลุ่ม การจัดทำบัญชีรายรับรายจ่าย

3. การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดสุโขทัย ผลการวิจัยพบว่า การรวมกลุ่มของวิสาหกิจชุมชนจังหวัดสุโขทัย เกิดจากความคิดเริ่มต้นที่ต้องการเพิ่มรายได้ให้กับสมาชิกในชุมชนจึงชักชวนญาติพี่น้องร่วมกันคิด วางแผนการทำอาชีพที่สามารถเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว เริ่มโดยการจัดตั้งกลุ่มนำเงินมาร่วมกันลงทุนเป็นหุ้นในจำนวนน้อยที่สามารถประกอบธุรกิจของกลุ่มให้ดำเนินไปได้ในระยะเริ่มแรก ในระยะแรกเป็นกลุ่มอาชีพที่สนับสนุนโดยองค์การบริหารส่วนตำบล ต่อมาได้พัฒนาเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจดทะเบียนตามระเบียบของการจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชน มีประธานกลุ่ม คณะกรรมการ และสมาชิกในการร่วมดำเนินการ การก่อตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนโดยอาศัยผู้นำตามธรรมชาติและความคุ้นเคยโดยเป็นญาติร่วมกันจัดตั้งและการเสียสละที่ตั้งของกลุ่มเป็นอาคารสถานที่ดำเนินการเกี่ยวกับกิจกรรมของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ซึ่งมีประเด็นในการดำเนินการดังต่อไปนี้

กลุ่มเย็บผ้าชุมชนบ้านนาล้อม (เครื่องนอนอุ่นรัก)

1) การรวมกลุ่ม ตั้งอยู่ที่ชุมชนบ้านนาล้อม หมู่ 8 ตำบลลานหอย อำเภอบ้านด่านลานหอย จังหวัดสุโขทัย โดยการเริ่มก่อตั้งเรียกว่า กลุ่มเย็บผ้าบ้านนาล้อม ปี พ.ศ. 2547 เริ่มจากกลุ่มเล็กๆ มี

สมาชิกจำนวน 10 คน โดยมีนางวันดี ดวงแก้ว เป็นประธานกลุ่มสตรี รวบรวมสมาชิกที่เป็นญาติและผู้ ที่สนใจในอาชีพเย็บผ้า เป็นลักษณะการทำงานร่วมกันเพื่อสร้างอาชีพเสริมให้กับกลุ่มสมาชิกภายใน ชุมชน ไม่ยึดติดอยู่กับกฎระเบียบ แต่เป็นลักษณะอาศัยซึ่งกันและกันแบบเครือญาติ

2) การผลิต มีการดำเนินงานแบบแยกกันทำ บางส่วนทำร่วมกันและมีทั้งแยกและรวมกันทำ ส่วนใหญ่เป็นลักษณะต่อเนื่อง เช่น การผลิตและแปรรูปผลิตภัณฑ์ที่กลุ่มดำเนินการโดยเน้นวัตถุดิบที่ สามารถหาได้โดยสะดวก และเน้นความต้องการทางการตลาดเป็นองค์ประกอบด้วย โดยร่วมกัน วางแผนผลิต ตั้งเป้าหมายการผลิต ปัจจัยการผลิตมีต้นทุนสูง ส่งผลต่อการกำหนดราคาจำหน่าย ผลิตภัณฑ์กลุ่ม อย่างไรก็ตาม ผลิตภัณฑ์ของยังมีราคาที่ถูกกว่าผลิตภัณฑ์ตามท้องตลาด อุปกรณ์ที่ สำคัญคือจักรแบบอุตสาหกรรมแบบเย็บผ้า ผ้าสีมีหลากหลายต่างๆ สีสันสดใส และเส้นใยวัสดุเพื่อความ นุ่มนวล ด้าย เป็นวัสดุต้นทุนที่กลุ่มดำเนินการจัดหา

3) การตลาด การบริหารจัดการด้านการตลาดในช่วงเริ่มจัดตั้งกลุ่มเน้นที่ตลาดใกล้ชุมชนเป็น หลักในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม เมื่อผลิตภัณฑ์มีความหลากหลายมากขึ้น จึงเริ่มขยายตลาดและ ช่องทางจัดจำหน่ายมากยิ่งขึ้น เช่น การออกงานแสดงสินค้า สื่อ Face book การขายผลิตภัณฑ์ ออนไลน์เป็นช่องทางการขยายการตลาดที่เร็วรวดเร็ว รวมทั้งมีช่องทางในการติดต่อสื่อสารกับลูกค้าเพิ่มขึ้น แต่ยังคงพบว่า แผนการตลาดของกลุ่มยังไม่ชัดเจน เนื่องจากขาดองค์ความรู้ด้านการตลาดตามหลักการ ภาครัฐกิจ แต่เป็นลักษณะลองคิด ลองทำ และเรียนรู้ด้วยตนเอง มีการกำหนดราคาของผลิตภัณฑ์ไว้ อย่างชัดเจนที่สถานที่ผลิต เพื่อให้ลูกค้าที่มาซื้อได้ทราบและซื้อผลิตภัณฑ์ได้ตามต้องการ

4) การเงิน การระดมเงินทุนยังต้องการขอรับสนับสนุนจากแหล่งสินเชื่อ โดยผู้นำเป็นแกนนำ ดำเนินการเป็นหลัก ประธานกลุ่มร่วมกับสมาชิก พบปะพูดคุยอย่างต่อเนื่อง ส่วนใหญ่เป็นการ ปรึกษาหารือกันเองอย่างไม่เป็นทางการภายในกลุ่ม เนื่องจากกลุ่มได้ขยายตลาดการจำหน่าย ผลิตภัณฑ์ได้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น จึงเป็นเหตุให้มีต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้นตามไปด้วย เป็นผลดีของกลุ่ม ที่สามารถจัดหาวัตถุดิบเพื่อการผลิตในปริมาณที่มากขึ้น แต่มีราคาถูกลงได้ สะท้อนถึงผลกำไรที่จะ เพิ่มขึ้นอีกด้วย

5) การบริหารจัดการ มีการบริหารจัดการโดยประธานกลุ่มและคณะกรรมการเพื่อการ ดำเนินงานของกลุ่ม ลักษณะของการกำหนดโครงสร้างองค์กรแบบหลวมๆ คือ ประธานกลุ่ม กรรมการฝ่ายต่างๆ และเลขานุการ เป็นโครงสร้างที่จัดทำขึ้นตามรูปแบบของธุรกิจ แต่มิได้เคร่งครัด การดำเนินงานตามโครงสร้างแต่อย่างใด เป็นโครงสร้างที่ยืดหยุ่นได้ตามสถานการณ์และบริบทของ สังคมชนบท ที่สำคัญยังสะท้อนมิติที่มีได้ประกอบธุรกิจแล้วมุ่งเน้นเป้าหมายของผลกำไรมากจนเกินไป แต่เป็นอาชีพเสริมที่ทำให้สมาชิกของกลุ่มสามารถดำเนินชีวิตอยู่ได้อย่างตามอัตภาพและบริบทของ กลุ่ม

6) การออกแบบบรรจุภัณฑ์ มีการพัฒนาไปตามความต้องการของตลาด เช่น สีสันของผ้าปูที่ นอน และลวดลายการ์ตูนสำหรับเด็ก ผลิตภัณฑ์มีความหลากหลายประเภทมากยิ่งขึ้น นอกจากเครื่อง นอน ผ้าห่ม หมอนข้าง หมอนหนุน ที่นอนปิกนิก ผ้านวม เป็นต้น ทำให้กลุ่มประสบความสำเร็จด้าน การขยายตลาด และได้รับรางวัลเกียรติยศมากมาย แสดงถึงการออกแบบผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ที่

เหมาะสมและตรงกับความต้องการตลาดมากยิ่งขึ้น สำหรับรูปแบบของบรรจุภัณฑ์กลุ่มมีความสวยงามและเหมาะสมกับผลิตภัณฑ์

กลุ่มเครื่องปั้นดินเผาบ้านทุ่งหลวง ตำบลทุ่งหลวง อำเภอคีรีมาศ จังหวัดสุโขทัย

เครื่องปั้นดินเผาทุ่งหลวงเป็นงานหัตถกรรมพื้นบ้านที่มีชื่อเสียงของจังหวัดสุโขทัยมีกรรมวิธีในการผลิตที่สืบทอดภูมิปัญญาจากบรรพบุรุษที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว สืบต่อกันมายาวนานดังปรากฏลงในบันทึกของสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ เมื่อครั้งเดินทางมาสำรวจมณฑลพิษณุโลก ในปี พ.ศ. 2544 ว่า วันที่ 18 เวลาตื่นนอนเจ้าพระยาสุโขทัยเอา “หม้อกรัน” มาให้ 3 ใบ เป็นหม้อที่ตั้งใจทำอย่างประณีต เขาทำที่ทุ่งหลวง อยู่ใต้เมืองสุโขทัย ฝั่งตะวันตก หม้อใหญ่กระพุ้งเกือบ 2 ศอก เขาก็ทำ “หม้อกรัน” ที่ปรากฏในบันทึกของสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์นั้นก็คือหม้อน้ำโบราณที่มีรูปแบบเฉพาะและคงความเย็นมากกว่าหม้อดินทั่วไป ปัจจุบันชาวบ้านทุ่งหลวงยังคงสืบสานงานหัตถกรรมนี้ต่อเนื่องกันมากกว่า 100 ปี

การผลิตเครื่องปั้นดินเผาจึงนับเป็นอาชีพหลักของชาวบ้านทุ่งหลวง สมาชิกในครอบครัวทุกหลังคาเรือน ทั้งผู้เฒ่า ผู้แก่ และลูกหลาน จะช่วยกันสร้างสรรค์งานเครื่องปั้นดินเผาที่ได้คุณภาพของตน บ้านทุ่งหลวงจึงเป็นแหล่งผลิตเครื่องปั้นดินเผาแบบไม่เคลือบที่ขึ้นชื่อเรื่องคุณภาพ สวยงาม คงทน รวมถึงประวัติความเป็นมาที่ยาวนาน

เครื่องปั้นดินเผาบ้านทุ่งหลวงระยะแรก (ตั้งแต่มีหมู่บ้านทุ่งหลวงเกิดขึ้น- พ.ศ.2515)

เริ่มจากอดีตที่เริ่มก่อตั้งหมู่บ้าน มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน มีลักษณะเป็นภาชนะใช้สอยสำหรับการดำรงชีวิตประจำวันของคนพื้นบ้าน ส่วนมากจะเกี่ยวข้องกับกิจกรรมในครัวเรือน มีลักษณะเด่นคือ เป็นภาชนะทรงกลม เกิดจากกรรมวิธีการไล่ปากแล้วต่อเป็นรูปภาชนะ เมื่อเผาแล้วมีสีแดงอิฐ (แดงปนส้ม) ประกอบด้วยหม้อกรัน ตุ่มน้ำ โองน้ำ ซึ่ง (รังถึง) กระถาง ต้นไม้ ชุดเครื่องใช้ในครัวเรือน ตุ๊กตารูปคนและสัตว์ ฯลฯ เป็นต้น

(ข้อมูล โดย อ.เกียรติศักดิ์ รุจิรวรรคศิริ นายขอม โพธิ์ดี)

เครื่องปั้นดินเผาบ้านทุ่งหลวงระยะร่วมสมัย (ตั้งแต่ พ.ศ. 2515-2530)

เป็นช่วงต่อเนื่องจากระยะแรกกับระยะปัจจุบัน มีช่วงเวลาประมาณ 15 ปี นอกจากมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้สอยในการดำรงชีวิตประจำวันแล้ว ยังเพิ่มแนวทางการใช้ประโยชน์มากขึ้น เช่น เพื่อเป็นของเล่นสำหรับเด็ก เป็นเครื่องประดับบ้าน เป็นวัสดุตกแต่งสวนหย่อม เป็นของประดับควบคู่กับอาหารบ้านเรือน มีรูปร่างลักษณะเด่นคือ ผสมผสานระหว่างเครื่องปั้นดินเผาบ้านทุ่งหลวงกับเครื่องปั้นดินเผาบ้านด่านเกวียน โดยมีการปั้นลวดลายที่สวยงามแปลกตาเพิ่มเติมในชิ้นงานประกอบไปด้วย หม้อน้ำมนต์ กาดม่น้ำ ชุดเครื่องเล่นสำหรับเด็ก ชุดเตาขนมครก อ่างน้ำ ตุ๊กตารูปคนและสัตว์ ฯลฯ เป็นต้น

การรวมกลุ่ม การผลิต การตลาด การเงิน และการบริหารจัดการของกลุ่มวิสาหกิจบ้านทุ่งหลวงมีผลงานเชิงประจักษ์มากมายจากองค์กรภาครัฐและเอกชน เช่น กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม มูลนิธิอนุสรณ์หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร และกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมร่วมกับ

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้ส่งเสริมโครงการหมู่บ้านอุตสาหกรรมชนบทเพื่อการท่องเที่ยว ภายใต้แผนงานเงินกู้จาก JBIC ระยะที่ 3 โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาอาชีพและกระจายรายได้สู่หมู่บ้านอุตสาหกรรมในชนบท

นอกจากนี้บุคคลตัวอย่างที่เป็นช่างปั้นดีเด่น ประจำหมู่บ้านทุ่งหลวง ได้แก่ นายหอม โพธิ์ดี และครูภูมิปัญญาสาขาหัตถกรรม ได้แก่ นางเฉลา อยู่ก๊อต เป็นกำลังสำคัญในการผลิตภัณฑ์และการสร้างช่างปั้นรุ่นใหม่ให้เกิดขึ้นเพื่อสืบสานวัฒนธรรมภูมิปัญญาช่างปั้นให้อยู่คู่หมู่บ้านต่อไป

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนใน 3 จังหวัด โดยภาพรวมชุมชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตรเป็นหลักและประกอบอาชีพรอง ได้แก่ การแปรรูปผลผลิต การเกษตร การปลูกพืชไร่ พืชผัก ด้านสังคม ชุมชนมีการยึดถือวัฒนธรรมประเพณีสืบทอดต่อกันมา มีความสัมพันธ์แบบระบบเครือญาติ คนในชุมชนเกิดการรวมตัวขึ้นเพื่อผลประโยชน์ในการขอรับสนับสนุนเงินทุนกู้ยืมเพื่อประกอบอาชีพ การสนับสนุนปัจจัยการผลิต และสร้างอำนาจต่อรอง มีการทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น การผลิตเพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดและชุมชน ลักษณะการกิจกรรม มีการร่วมกิจกรรมต่อเนื่อง ต่อมาได้ขึ้นทะเบียนวิสาหกิจชุมชนตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ปี 2548 และได้รับการประเมินศักยภาพระดับดีและปานกลาง สำหรับสถานการณ์วิสาหกิจชุมชนทั่วไป แบ่งได้ดังนี้

1) การรวมกลุ่มของด้านสมาชิก เกิดจากการรวมตัวกันอย่างหลวมๆ โดยผู้นำและสมาชิกเพียงรับฟังคำสั่งและปฏิบัติตาม ไม่ค่อยกล้าแสดงความคิดเห็นและร่วมตัดสินใจ การแสดงบทบาทไม่เต็มที่ ยังไม่ค่อยเข้าใจหลักการแนวคิดวิสาหกิจชุมชนอย่างแท้จริง เช่น มาจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนเพื่อขอรับการสนับสนุนอย่างเดียว ไม่มีความพร้อมในการรวมกลุ่มกันพัฒนา ยังไม่รู้สึกเป็นเจ้าของร่วมในการทำกิจกรรม ไม่มีวิสัยทัศน์ร่วมและเป้าหมายที่ชัดเจน ขาดการทบทวนตนเอง และทุนในชุมชนที่มีอยู่ เพื่อนำมาวิเคราะห์วางแผนพัฒนาในการพึ่งตนเอง มักพึ่งปัจจัยภายนอกเป็นหลัก มุมมองโลกทัศน์ยังแคบไม่เปิดกว้างกับโลกภายนอกและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง ขาดการบริหารจัดการความรู้ นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาต่อยอดพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์

2) การผลิต มีการดำเนินงานแบบแยกกันทำ บางส่วนทำร่วมกันและมีทั้งแยกและรวมกันทำ ส่วนใหญ่เป็นลักษณะต่อเนื่อง เช่น การผลิตและแปรรูป โดยร่วมกันวางแผนผลิต ตั้งเป้าหมายการผลิต ซึ่งขึ้นกับคำสั่งซื้อและตลาดในชุมชนเป็นส่วนใหญ่ มีแกนนำคนเดิมทำกิจกรรม การกระจายงานยังน้อยอยู่ ไม่ค่อยมีข้อตกลงร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกัน บางขั้นตอนต่างคนต่างทำ บางช่วงขาดแคลนวัตถุดิบ ปัจจัยการผลิตมีราคาแพง ไม่สามารถผลิตได้อย่างสม่ำเสมอ มีการพัฒนากิจกรรมขึ้นกับพื้นฐานของประเภทกิจกรรมและพื้นฐานประสบการณ์เดิม

3) การตลาด มีการประสานเชื่อมโยงตลาดและขยายตลาดน้อย ส่วนใหญ่เน้นตลาดในชุมชนเป็นหลัก มีแผนการตลาดและการผลิตที่ยังไม่ชัดเจนแน่นอน การประชาสัมพันธ์การตลาดยังน้อยอยู่

4) การเงิน มีการระดมเงินทุน/เงินออมน้อย ยังต้องการขอรับสนับสนุนจากแหล่งสินเชื่อ โดยผู้นำเป็นแกนนำดำเนินการเป็นหลัก ผู้นำผูกขาด สมาชิกไม่ค่อยมีส่วนร่วม ไม่มีระบบตรวจสอบที่

ชัดเจน ยังไม่ค่อยยอมรับผู้รู้ในชุมชนเท่าที่ควร ขาดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พบปะอย่างต่อเนื่อง ส่วนใหญ่เป็นการปรึกษาหารือกันเองอย่างไม่เป็นทางการภายในกลุ่มขาดการระดมทุน ไม่มีการบริหารจัดการทุนในชุมชนให้เกิดประสิทธิภาพและยั่งยืน

5) การบริหารจัดการ มีการระดมเงินทุน/เงินออมน้อย ยังต้องการขอรับสนับสนุนจากแหล่งสินเชื่อ เป็นการรวมตัวแบบหลวมๆ โดยผู้นำดำเนินการเป็นหลัก ผู้นำผูกขาด สมาชิกไม่ค่อยมีส่วนร่วม ไม่มีระบบตรวจสอบที่ชัดเจน ยังไม่ค่อยยอมรับผู้รู้ในชุมชนเท่าที่ควร ขาดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ส่วนใหญ่เป็นการปรึกษาหารือกันเองอย่างไม่เป็นทางการภายในกลุ่ม ส่วนใหญ่เป็นการปรึกษาหารือกันเองอย่างไม่เป็นทางการภายในกลุ่มขาดความรู้และทักษะในการบริหารจัดการองค์กร การผลิตและการตลาด การจัดทำแผนพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

6) การออกแบบบรรจุภัณฑ์ การพัฒนาไม่เป็นไปตามศักยภาพของวิสาหกิจชุมชน โดยเฉพาะการออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่ทันสมัยและเป็นที่ยอมรับทางการตลาด การติดต่อกับหน่วยงานภายนอกเพื่อช่วยเหลือในการออกแบบบรรจุภัณฑ์

ตอนที่ 3 ศักยภาพการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ตามปรัชญา

เศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดกำแพงเพชร พิจิตร และสุโขทัย

1. ศักยภาพของวิสาหกิจชุมชนเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดกำแพงเพชร ผลการวิจัยพบว่า

1.1 จุดแข็งของวิสาหกิจชุมชนจังหวัดกำแพงเพชร โดยภาพรวมผลิตภัณฑ์มีต้นทุนที่มีในท้องถิ่น เป็นจุดเด่นของการใช้วัตถุดิบในการผลิตและภูมิปัญญาท้องถิ่น สมาชิกมีการรวมกลุ่มกันโดยความสมัครใจ ผลิตภัณฑ์ราคาไม่แพงมีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง สินค้าของวิสาหกิจชุมชนได้รับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) กลุ่มมีต้นทุนทางสังคมและวัฒนธรรมในการดำเนินการของวิสาหกิจชุมชน จึงทำให้สมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง โดยสมาชิกในกลุ่มมีความสนใจร่วมกันและอายุของคนในกลุ่มมีอายุใกล้เคียงกัน พุดคุยกันง่าย สมาชิกมีทักษะและความสามารถในการทำอาหารและขนมพื้นบ้าน

1.2 จุดอ่อนของวิสาหกิจชุมชนจังหวัดกำแพงเพชร ผลิตภัณฑ์บางอย่างที่ต้องซื้อวัตถุดิบจากภายนอกชุมชนมีราคาแพงไม่สามารถควบคุมราคาได้ สมาชิกของกลุ่มประกอบอาชีพหลักของตนเองบางเวลาอาจพักกิจกรรมของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนไว้ส่งผลกระทบต่อการผลิตตามยอดของการสั่งซื้อผลิตของกลุ่ม สมาชิกยังไม่มีการพัฒนาสูตรการทำกระยาสาร รสชาติใหม่ ๆ ออกมาตีตลาด และรูปแบบบรรจุภัณฑ์ยังไม่ดึงดูดให้ผู้บริโภคซื้อ และขาดการประชาสัมพันธ์ทำให้ตลาดภายนอกไม่ค่อยมีใครรู้จัก

1.3 โอกาสของวิสาหกิจชุมชนจังหวัดกำแพงเพชร ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐประกอบด้วยศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาค 3 สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดกำแพงเพชร ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสาขากำแพงเพชร สำนักงานเกษตรอำเภอ และศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ผลิตภัณฑ์ได้รับความสนใจส่งผลให้มีแหล่งกระจาย

สินค้านอกพื้นที่เพิ่มขึ้นด้วย มีหน่วยงานจากภายนอกเข้ามาช่วยเหลือ เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เข้ามาช่วยสนับสนุนอุปกรณ์

1.4 อุปสรรคของวิสาหกิจชุมชนจังหวัดกำแพงเพชร สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ขยายฐานการผลิตไปต่างอำเภอในระยะทางที่ไกลกันทำให้การกระจายวัตถุดิบและการเก็บรวบรวมผลิตภัณฑ์ที่มีต้นทุนเพิ่มขึ้นจากค่าขนส่ง เวลาในการรวบรวมผลิตภัณฑ์ที่เพิ่มขึ้นต้องใช้เวลาหลายวันกว่าจะดำเนินการส่งผลิตไปขายนอกชุมชนและต่างจังหวัด นอกจากนี้ ผลิตภัณฑ์บางอย่างมีการผลิตลอกเลียนแบบจากแหล่งผลิตภายนอกแต่คุณภาพแตกต่าง ซึ่งในอนาคตอาจส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนได้

จากการสำรวจศักยภาพของวิสาหกิจชุมชนเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดกำแพงเพชร สรุปได้ในประเด็นดังต่อไปนี้

ตาราง 4.2 สรุปศักยภาพของวิสาหกิจชุมชนจังหวัดกำแพงเพชร

จุดแข็ง	จุดอ่อน
1) วัตถุดิบในการผลิตมีในท้องถิ่นช่วยลดต้นทุนการผลิต 2) สมาชิกมีการรวมกลุ่มโดยสมัครใจ 3) ผลิตภัณฑ์มีราคาไม่แพงมีเอกลักษณ์เฉพาะ 4) ผลิตภัณฑ์ได้รับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) 5) ความสามัคคีของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจ 6) มีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน	1) วัตถุดิบบางอย่างต้องซื้อจากภายนอกชุมชนมีราคาแพงทำให้ต้นทุนสูง 2) การประชาสัมพันธ์ในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนและการตลาดยังน้อยอยู่ 3) สมาชิกไม่ค่อยแสดงความคิดเห็น ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นคล้ายตามกัน ไม่ค่อยมีส่วนร่วม 4) ผู้นำเป็นหลักในการดำเนินกิจการ การบริหารจัดการขาดการมีส่วนร่วม
โอกาส	อุปสรรค
1) ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ 2) มีการกระจายสินค้าออกไปภายนอกชุมชน 3) สถาบันทางการเงินให้การสนับสนุน	1) วัตถุดิบที่อยู่ต่างพื้นที่ส่งผลการขนส่งและมีราคาที่สูงขึ้น 2) ต้องแข่งขันกับผลิตภัณฑ์ประเภทเดียวกันจากพื้นที่อื่นด้านคุณภาพ

2. ศักยภาพของวิสาหกิจชุมชนเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดพิจิตร ผลการวิจัย พบว่า

2.1 จุดแข็งของวิสาหกิจชุมชนจังหวัดพิจิตร กลุ่มเกิดขึ้นจากการรวมตัวกันของสมาชิกที่ตระหนักและมองเห็นปัญหาของคนในชุมชน เน้นการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ไม่มุ่งเน้นเชิงธุรกิจให้ความสำคัญกับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนและสิ่งแวดล้อม มีทุนทางสังคมและวัฒนธรรมที่อยู่ใน

ชุมชนสามารถนำมาขยายผลและต่อยอดทางเศรษฐกิจได้ สมาชิกมีส่วนร่วมในกิจกรรมของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอย่างต่อเนื่องและจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปี

2.2 จุดอ่อนของวิสาหกิจชุมชนจังหวัดพิจิตร การกำหนดราคาผลิตภัณฑ์ที่มีราคาสูงอาจส่งผลกระทบต่อยอดขายเพราะมีคู่แข่งรายอื่นของภาคเอกชน การผลิตภัณฑ์ที่แยกกันผลิตในแต่ละครัวเรือนก่อนที่จะนำมารวมกันที่ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนหรือสถานที่ดำเนินวิสาหกิจชุมชน อาจมีข้อแตกต่างกันในเรื่องของคุณภาพผลิตภัณฑ์ ต้นทุนทางวัตถุดิบนอกชุมชนไม่สามารถกำหนดราคาได้ส่งผลต่อการกำหนดราคาขายผลิตภัณฑ์ของกลุ่มได้

2.3 โอกาสของวิสาหกิจชุมชนจังหวัดพิจิตร ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐ ประกอบด้วย สำนักเกษตรจังหวัดพิจิตร ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ศูนย์ศึกษานอกกระบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักงานที่ดินจังหวัดพิจิตร สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดพิจิตร ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเริ่มเป็นที่รู้จักและแพร่หลาย มีกลุ่มผู้บริโภคที่สนใจเพิ่มขึ้น

2.4 อุปสรรคของวิสาหกิจชุมชนจังหวัดพิจิตร การกระจายสินค้าที่เป็นผลิตภัณฑ์กลุ่มวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ประชาชนมีกำลังซื้อน้อยลงซึ่งเป็นผลมาจากผลกระทบด้านเศรษฐกิจของประเทศ ขาดสภาพคล่องทางการเงินเนื่องจากนโยบายรับจำนำข้าวของรัฐบาล การนำผลิตภัณฑ์ไปจำหน่ายต่างพื้นที่ต้องเสียค่าดำเนินการเป็นจำนวนมากไม่คุ้มต่อการไปจำหน่ายนอกพื้นที่ เว้นแต่เป็นการนำไปโดยหน่วยงานของรัฐที่เป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายให้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

จากการสำรวจศักยภาพของวิสาหกิจชุมชนเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดพิจิตร สรุปได้ในประเด็นดังต่อไปนี้

ตาราง 4.3 สรุปศักยภาพของวิสาหกิจชุมชนจังหวัดพิจิตร

จุดแข็ง	จุดอ่อน
1) สมาชิกกลุ่มมีความสามัคคี ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันภายในกลุ่ม 2) สมาชิกมีส่วนร่วมในการดำเนินการของกลุ่ม 3) มีต้นทุนทางสังคมและวัฒนธรรมที่อยู่ในชุมชน 4) จำนวนสมาชิกของกลุ่มเพิ่มขึ้นทุกปี 5) สถานะกลุ่มมีลักษณะเป็นสังคมเครือญาติ	1) สมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่มีอายุมาก 2) เป็นการรวมตัวอย่างหลวมๆ ไม่มีการจัดทำแผนพัฒนาและกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน 3) การประชาสัมพันธ์ในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนและการตลาดยังน้อยอยู่ 4) สมาชิกยังขาดความเข้าใจในหลักการวิสาหกิจชุมชนที่มีเป้าหมายเพื่อการพึ่งตนเอง
โอกาส	อุปสรรค
1) ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ 2) ผลิตภัณฑ์ได้แพร่หลายออกไปต่างพื้นที่ 3) มีกลุ่มผู้บริโภคหน้าใหม่สนใจในผลิตภัณฑ์มี โอกาสขยายการตลาดได้อีก	1) ผลกระทบทางเศรษฐกิจทำให้ประชาชนมีกำลังซื้อน้อย 2) ขาดสภาพคล่องทางการเงินหมุนเวียน 3) การนำผลิตภัณฑ์ไปแสดงมีต้นทุนสูงขึ้น

3. ศักยภาพของวิสาหกิจชุมชนเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดสุโขทัย ผลการวิจัยพบว่า

3.1 จุดแข็งของวิสาหกิจชุมชนจังหวัดสุโขทัย เกิดจากสมาชิกในกลุ่มกันทำที่ศูนย์เรียนรู้ของชุมชนและตามครัวเรือนเมื่อผลิตภัณฑ์เรียบร้อยแล้วจึงนำมารวมกันเพื่อนำไปจำหน่าย ความสามัคคีของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ประธานกลุ่มที่มีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการทั้งด้านการผลิต การตลาด การบริหารจัดการ จุดเด่นของจังหวัดคือแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์เป็นต้นทุนด้านการประชาสัมพันธ์ ให้กับนักท่องเที่ยวได้รู้จักและซื้อผลิตภัณฑ์ได้เป็นอย่างดี

3.2 จุดอ่อนของวิสาหกิจชุมชนจังหวัดสุโขทัย การรวมกลุ่มของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่เป็นกลุ่มขนาดเล็ก ส่งผลกระทบต่อผลิตภัณฑ์ของกลุ่มที่ส่งออกไปขายในต่างพื้นที่ ผลิตภัณฑ์บางอย่างที่ไม่มีวัตถุดิบในพื้นที่ต้องมีต้นทุนในการผลิตสูง ส่งผลต่อการกำหนดราคา ถ้าหากตั้งราคาขายสูงจะส่งผลกระทบต่อยอดขาย และปัญหาในเรื่องของการควบคุมคุณภาพที่สม่ำเสมอของผลิตภัณฑ์ด้วย บางกลุ่มการบริหารจัดการกลุ่มไม่เน้นหลักของการจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายของกลุ่ม วิสาหกิจชุมชนซึ่งเป็นปัจจัยเสี่ยงต่อขาดทุนหรือความไม่ชัดเจนในการควบคุมการผลิตได้

3.3 โอกาสของวิสาหกิจชุมชนจังหวัดสุโขทัย เนื่องจากเป็นเมืองท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง มีนักท่องเที่ยวเข้ามาในจังหวัดสุโขทัยเป็นจำนวนมากเป็นโอกาสดีที่จะกระจายสินค้าผลิตภัณฑ์ของชุมชนออกไปภายนอก ทำให้รายได้ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนเพิ่มขึ้น หน่วยงานภาครัฐหลายหน่วยงานให้การสนับสนุนกลุ่มวิสาหกิจชุมชน นอกจากนี้ ผลิตภัณฑ์บางอย่างสามารถนำมาจัดกิจกรรมร่วมกับกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวได้ด้วย

3.4 อุปสรรคของวิสาหกิจชุมชนจังหวัดสุโขทัย เนื่องจากปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำ นักท่องเที่ยวเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่ใช้ประโยชน์ได้และมีราคาไม่สูงมากนัก สำหรับของฝากที่เป็นของประดับอาจมียอดการจำหน่ายน้อยกว่าของที่รับประทานได้ ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจที่ไม่ได้ตั้งอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวหรือไกลจากแหล่งท่องเที่ยวมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ ส่งผลต่อต้นทุนในการกำหนดราคาได้ นักท่องเที่ยวบางส่วนต้องการผลิตภัณฑ์ที่มาจากการผลิตด้วยวิถีแห่งภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างแท้จริง การปรับเปลี่ยนรูปแบบหรือวิธีการผลิตอาจไม่เป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยว อย่างไรก็ตามกลุ่มวิสาหกิจชุมชนต้องรักษาเอกลักษณ์ของตนไว้ให้มาก

จากการสำรวจศักยภาพของวิสาหกิจชุมชนเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดสุโขทัย สรุปได้ในประเด็นดังต่อไปนี้

ตาราง 4.4 สรุปศักยภาพของวิสาหกิจชุมชนจังหวัดสุโขทัย

จุดแข็ง	จุดอ่อน
1) สมาชิกมีความซื่อสัตย์ เชื่อใจ ไว้วางใจกัน 2) กลุ่มมีความสามารถในการขยายกำลังการผลิต 3) มีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน 4) ใช้วัตถุดิบท้องถิ่นในผลิตเป็นหลักใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด รักษาสิ่งแวดล้อม 5) มีการพัฒนาการผลิตอย่างต่อเนื่อง ตามความต้องการของตลาด	1) สมาชิกยังขาดความเข้าใจในหลักการวิสาหกิจชุมชนที่มีเป้าหมายเพื่อการพึ่งตนเอง 2) การผลิตยังไม่สามารถควบคุมคุณภาพมาตรฐาน ปริมาณและเวลาตามความต้องการของตลาดได้อย่างสม่ำเสมอ 3) สมาชิกขาดการบันทึก ไม่มีความรู้/ทักษะในการจดบันทึก การจัดทำบัญชี การจัดทำแผนพัฒนาวิสาหกิจชุมชน 4) ขาดการประชุมพบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง 5) มีการระดมเงินทุนน้อย มักหวังพึ่งแหล่งทุนจากภายนอกชุมชน
โอกาส	อุปสรรค
1) มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง 2) หน่วยงานภาครัฐให้การสนับสนุน 3) ผลิตภัณฑ์สามารถนำมาร่วมกับกิจกรรมการท่องเที่ยวได้ 4) มีโอกาสกระจายสินค้าผลิตภัณฑ์ได้มาก	1) ผลิตภัณฑ์ประเภทใช้ประโยชน์มีโอกาสจำหน่ายได้มากกว่าประเภทอาหาร 2) ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอยู่ไกลแหล่งท่องเที่ยว 3) การปรับเปลี่ยนรูปแบบของผลิตภัณฑ์กับการรักษาเอกลักษณ์ของท้องถิ่นมีผลต่อการตัดสินใจซื้อของนักท่องเที่ยว

เมื่อนำข้อมูลของวิสาหกิจชุมชนทั้ง 3 จังหวัด มาวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน โดยใช้เทคนิค SWOT analysis สรุปได้ดังนี้

ตาราง 4.5 สรุปศักยภาพของวิสาหกิจชุมชนของจังหวัดกำแพงเพชร พิจิตร และสุโขทัย

จุดแข็ง	จุดอ่อน
1) สมาชิกกลุ่มมีความสามัคคี ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันภายในกลุ่ม 2) สมาชิกมีความซื่อสัตย์ เชื่อใจ ไว้วางใจกัน 3) การคมนาคมสะดวก	1) สมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่มีอายุมาก ทำให้การขับเคลื่อนในการพัฒนาช้า 2) สมาชิกขาดการบันทึกทักษะในการจัดทำบัญชี การจัดทำแผนพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

ตาราง 4.5 (ต่อ)

<p>4) กลุ่มมีความสามารถในการขยายกำลังการผลิต</p> <p>5) สถานะกลุ่มมีลักษณะเป็นสังคมเครือญาติ</p> <p>6) มีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน</p> <p>7) ใช้วัตถุดิบท้องถิ่นในผลิตเป็นหลัก ใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด รักษาสิ่งแวดล้อม</p> <p>8) มีการพัฒนาการผลิตอย่างต่อเนื่อง ตามความต้องการของตลาด</p>	<p>3) สมาชิกไม่ค่อยแสดงความคิดเห็น ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นคล้ายตามกัน ไม่ค่อยมีส่วนร่วม</p> <p>4) เป็นการรวมตัวอย่างหลวมๆ ไม่มีการจัดทำแผนพัฒนาและกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน</p> <p>5) การประชาสัมพันธ์ในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนและการตลาดยังน้อยอยู่</p> <p>6) ผู้นำเป็นหลักในการดำเนินกิจการ การบริหารจัดการขาดการมีส่วนร่วม</p> <p>7) สมาชิกยังขาดความเข้าใจในหลักการวิสาหกิจชุมชนที่มีเป้าหมายเพื่อการพึ่งตนเอง</p> <p>8) การผลิตยังไม่สามารถควบคุมคุณภาพมาตรฐาน ปริมาณและเวลาตามความต้องการของตลาดได้อย่างสม่ำเสมอ</p> <p>9) ขาดการประชุมพบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง</p> <p>10) มีการระดมเงินทุนน้อย มักหวังพึ่งแหล่งทุนจากภายนอกชุมชน</p>
--	---

ตอนที่ 4 การพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพวิสาหกิจชุมชนสู่เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดกำแพงเพชร พิจิตร และสุโขทัย ผลการวิจัยพบว่า

จากการสังเคราะห์ข้อมูลจากวิสาหกิจชุมชนทั้ง 3 จังหวัด มีประเด็นในการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพวิสาหกิจชุมชนสู่เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ดังนี้

1. การพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพด้านการบริหารจัดการ โดยการทบทวน ปรับปรุงโครงสร้างองค์กร กฎระเบียบ ข้อบังคับการจัดสรรผลประโยชน์ การจัดระบบข้อมูล การจัดทำบัญชี เน้นการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมโดยให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการคิด ตัดสินใจ ดำเนินการ และสามารถแสดงบทบาทได้เต็มที่อย่างเสมอภาค มีความรู้สึกเป็นเจ้าของ มีเป้าหมายและวิสัยทัศน์ร่วมกันในการดำเนินงานพัฒนาวิสาหกิจชุมชนเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ จัดให้มีเวทีแลกเปลี่ยนและทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และบริหารจัดการรูปแบบคณะกรรมการ

2. การพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพด้านการผลิต การปรับปรุงกระบวนการผลิต โดยการวิเคราะห์ข้อมูลการผลิตและปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อหาแนวทางปรับปรุงพัฒนาการผลิตให้ได้คุณภาพมาตรฐาน เพิ่มประสิทธิภาพ ลดต้นทุนการผลิต และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น การวิเคราะห์วัตถุดิบ/ปัจจัยการผลิต กระบวนการผลิต ต้นทุนการผลิต การวางแผนผลิตให้สอดคล้องกับความ

ต้องการของตลาดในด้านปริมาณ คุณภาพ และเวลา โดยการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านการผลิต กำหนดเป้าหมายการผลิตและข้อตกลงร่วมกัน และเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ การทดลอง/ ทดสอบ สาธิต และจัดการความรู้จากภายในและภายนอกชุมชน เพื่อมาปรับใช้ในการพัฒนาวิสาหกิจ ชุมชนในเรื่องการผลิต การตลาด การพัฒนาบรรจุภัณฑ์และผลิตภัณฑ์ ตลอดจนการแบ่งบทบาท หน้าที่ความรับผิดชอบ

3. การพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ โดยการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนเพื่อการออกแบบผลิตภัณฑ์ตามความต้องการของตลาด และ คงเอกลักษณ์ของชุมชนไว้ สื่อความหมายของวัฒนธรรมท้องถิ่นไว้ การออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่ สะท้อนอัตลักษณ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กระสอบใส่ปุ๋ยของวิสาหกิจชุมชนบ้านจิวราย ตรา คนของ แผ่นดินไทย โลโก้ของเครื่องนอนอุ่นรัก ถุงกระดาษใส่ผ้าทอบ้านป่าแดง นอกจากบรรจุภัณฑ์จะส่ง สะท้อนอัตลักษณ์ นอกจากนี้ยังเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ เหมาะสำหรับการซื้อเพื่อเป็นของฝากอีกด้วย

4. การพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพด้านการบริหารการเงิน (การจัดทำบัญชี) โดยการระดม ทุน / หุ้่น การหาแหล่งเงินทุนจากการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานรัฐ และเงินทุนจากสถาบัน การเงิน การบริหารทุนให้งอกเงยและการใช้เงินคืน โดยเน้นระดมทุนของสมาชิกในกลุ่มมากกว่าพึ่ง แหล่งเงินทุนจากภายนอกชุมชน

5. การพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพด้านการตลาด โดยมีการสำรวจข้อมูลการตลาดวิถีตลาด ความต้องการของผู้บริโภคหรือตลาด แนวโน้มความต้องการ คู่แข่ง และการทดสอบตลาด การขอ รับรองคุณภาพมาตรฐาน การสร้างตราสินค้า การประชาสัมพันธ์การตลาด เชื่อมโยงเครือข่าย การตลาด การขยายตลาดและหาแหล่งจำหน่ายหรือผู้แทนจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาด การตั้ง ราคาส่งเสริมการขาย การออกร้านจำหน่ายสินค้าตามงานต่างๆ เช่น งาน OTOP ตลาดนัด และ สถานที่ท่องเที่ยว การออกงานแสดงสินค้า การขายสินค้าออนไลน์ การหาช่องทางทำธุรกิจแบบ E-Commerce เป็นต้น

6. การพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพด้านการจัดการความรู้

1) การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ค้นหาผู้รู้/ปราชญ์ ภูมิปัญญาชาวบ้าน ศึกษาดูงานใน เรื่องการบริหารจัดการ การผลิตการตลาด และเข้ารับการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง เช่น การจัดทำบัญชี การตลาด การแปรรูปผลิตภัณฑ์ เป็นต้น เพื่อนำความรู้ที่ได้รับมาปรับใช้และขยายผลแก่สมาชิก ได้ ฝึกปฏิบัติ ทดลอง/ทดสอบร่วมกันพัฒนาวิสาหกิจชุมชนเพื่อให้เข้มแข็งพึ่งตนเองได้ และพัฒนาเป็น แหล่งเรียนรู้ต่อไป

2) การจัดการความรู้และใช้ประโยชน์จากองค์ความรู้ภายในและภายนอกชุมชนเพื่อ พัฒนาวิสาหกิจชุมชน โดยมีการต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นผสมผสานกับเทคโนโลยีใหม่ๆ กลุ่มวิสาหกิจ ชุมชนได้จัดทำชุดความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ของกลุ่มเพื่อเป็นคลังความรู้และการเรียนรู้ของสมาชิกรุ่น ต่อไป และสามารถนำชุดความรู้มาพัฒนาต่อยอดร่วมกับหน่วยงานอื่นได้

3) การศึกษาการออกแบบผลิตภัณฑ์ตามรูปแบบสมัยใหม่และการใช้ประโยชน์ได้จริงจากผลิตภัณฑ์ของวิสาหกิจชุมชน โดยการสำรวจความต้องการของลูกค้าเกี่ยวกับรูปแบบผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ที่สวยงามและเหมาะสมกับโอกาสต่างๆ ซึ่งเป็นช่องทางในการเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ได้

นอกจากนี้ การพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพวิสาหกิจชุมชนสู่เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดกำแพงเพชร พิจิตร และสุโขทัย ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพวิสาหกิจชุมชนในเรื่องผลิตภัณฑ์และการบริหารจัดการกลุ่มยังไม่เพียงพอ จะประสบกับปัญหาเรื่องของผลิตภัณฑ์ที่ล้นตลาด ไม่เพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ของกลุ่มได้ตามเจตนารมณ์อีกด้วย ดังนั้น วิสาหกิจชุมชนต้องเชื่อมโยงกับกิจกรรมอื่นๆที่เป็นการประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนไปในตัว เช่น โครงการหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาอาชีพและกระจายรายได้สู่หมู่บ้านอุตสาหกรรมในชนบท บ้านทุ่งหลวง ตำบลทุ่งหลวงอำเภอคีรีมาศ จังหวัดสุโขทัย กลุ่มเย็บผ้าบ้านนาล้อม (เครื่องนอนอุ่นรัก) ที่พัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ให้ทันสมัย ลวดลาย สี สัน ตรงตามความต้องการของลูกค้า ไม่ยึดติดกับรูปแบบเดิมๆ การคิดสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ใหม่ที่ตลาดต้องการแต่มีต้นทุนการผลิตที่ถูกลงและเป็นสัญลักษณ์ของชุมชน แต่สามารถเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์และการขยายตลาดผ่านสื่อออนไลน์ การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในพื้นที่ เช่น พิพิธภัณฑ์และการแสดงวิถีชีวิตของชาวไทยพวน ตำบลหนองพยอม อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร ซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้ถ่ายทอดองค์ความรู้ และงานประเพณีงานกำฟ้า เป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้ผลิตภัณฑ์การทอผ้ามัดหมี่ บ้านป่าแดง เป็นที่รู้จักและขยายตลาดได้มากขึ้นด้วย